

Vantaan turvallisuussuunnitelman 2009–2012 toteuttaminen ja turvallisuusyhteistyö vuonna 2010

1.4.2011

VANTAA KAUPUNKI • KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS • ITÄ-UUDENMAAN POLIISILAITOS • VANTAA SEURAKUNTAYHTYMÄ

Vantaan kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2009 hyväksytyssä turvallisuussuunnitelmassa valittiin valtuustokauden turvallisuustyölle kahdeksan päätoimintalinjaa. Yleistavoitteiksi turvallisuussuunnitelmassa asetettiin kaupungin hyvän kokonaisturvallisuuden tason vahvistaminen, onnettomuuksien, tapaturmien ja rikosten uhrien hoitopäivien vähentäminen sairaaloissa 10 %:lla ja liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrän vähentäminen 30 %:lla vuoden 2012 loppuun mennessä. Keskeisenä tavoitteena kaikissa toimintalinjoissa on kaupungin kokonaisturvallisuutta vahvistavan turvallisuusyhteistyötä tekevän yhteistyöverkoston lujittaminen: Vantaan hyvää turvallisuustasoa parannetaan kaupunginosien yhteisöllisyyttä tukemalla ja viranomaisten yhteisillä turvallisuusriskejä ennakoivilla toimilla.

Asukasluvultaan ja liikennevirroiltaan kasvavan kaupungin alueella onnettomuuksien ja väkivallan määrällisiä vaikutuksia vähentävien tavoitteiden toteutuminen on ilman lisävoimavaroja epävarmaa.

VANTAA

1. Onnettomuuksien ja tapaturmien ennaltaehkäisy

Onnettomuuksia ehkäisevää työtä on tehty kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntatekniikan keskuksen toimintana ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen normaalina perustyönä. Esimerkiksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos piti vuonna 2010 ikäihmisille ja hoitolaitosten tai vastaavien henkilökunnille 75, joissa tavoitettiin 1 568 henkilöä. Erityiseksi kohderyhmäksi valittuun vanhusten kaatumis- ja putoamistapaturmien vähentämiseen olisi saatava lisää voimavaroja.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on tehnyt myös tiivistä yhteistyötä THL:n, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, kanssa tapaturmatietoisuuden lisäämisessä. Esimerkiksi tapaturmista aiheutuneet hoitajakset sairaaloissa maksoivat vuonna 2008 Vantaalle lähes 13 miljoonaa euroa. Perusterveydenhuollon ja sairauspoissaolojen huomiointi nostaa kustannukset moninkertaisiksi. THL:n hoitajaksojen tilastot ilmestyvät noin kahden vuoden viiveellä tapahtumavuodesta, joten luotettavien tietojen saanti tapahtuneesta kehityksestä on hidasta. Voidaan kuitenkin arvioida, että turvallisuussuunnitelman tavoitteet vähentää loukkaantumisiin tai kuolemiin johtaneiden tapaturmien määrä 10 %:lla vuoteen 2012 ja 20 %:lla vuoteen 2015 mennessä on liian kova haaste toteuttaa normaalilla perustyöllä ilman lisävoimavaroja.

2. Lähiyhteisö- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy

Vantaan poikkihallinnollinen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhteistyöverkosto on muotoutumassa, yhteisen työn ja yhteistyömuotojen kehittäminen on aluillaan.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalatilanteiden arvioon ei ole käytössä luotettavia mittareita, joilla tilannetta voisi seurata. Toimijoiden mukaan tilanteessa ei kuitenkaan ole tapahtunut oleellisia muutoksia. Yhteistyöryhmän pääasiallinen tehtävä on panostaa perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn edistämällä toimijoiden yhteistyötä ja yhteistyöprosesseja.

Vuoden 2010 päätapahtuma oli Vantaan väkivaltaforumi marraskuussa teemalla 'Väkivalta lasten ja nuorten arjessa'. Tämän lisäksi työryhmä aloitti lähi- ja perheväkivalta-aiheisen internetsivun koostamisen Vantaan kaupungin uusille internetsivuille. Vantaalla alkoi syksyllä seurakuntayhtymän toteuttama ja oikeusministeriön rahoittama "Oikeus elämään" -hanke, jonka tavoitteena on maahanmuuttajatyttöihin kohdistuvan väkivallan ehkäisy.

Koulujen turvallisuustyö on painottunut lähi- ja lähiyhteisöväkivallan ennaltaehkäisyyn. Oppilaiden hyvinvointi ja turvallisuus sekä syrjäytymisvaaran havainnointi ja kiusaamisen ehkäiseminen ovat osa oppilashuoltoa. Vantaalla otettiin vuonna 2010 käyttöön oppilaiden välisen väkivallan tilastointi- ja seurantajärjestelmä. Järjestelmä tuotti erilaisia ilmoituksia n. 1000 kpl/kk, joista n. 450 liittyy fyysiseen väkivaltaan. Tämä seurantajärjestelmä on valtakunnallisesti ainutlaatuinen.

3. Paikallisen häiriökäyttäytymisen estäminen

Paikallisen häiriökäyttäytymisen estämiseen keskitetyn yhteistyöryhmän tavoitteena on kehittää ja ylläpitää toimivaa eri tahojen yhteistyöverkosta, jonka avulla ehkäistään häiriökäyttäytymistä. Sujuvalla yhteistyöllä tavoitellaan myönteistä ilmapiiriä ja turvallisuutta kaupunginosissa ja yleisillä paikoilla. Yhteistyöverkosto on hyvin kehittynyt, mutta vielä tarvitaan lisää toimijoita mukaan toimintaan. Alueelliset työryhmät ja kaupungin aluetiimit ovat ottaneet turvallisuuden yhdeksi tärkeäksi teemaksi.

Häiriökäyttäytymiseen liittyvät poliisitehtävät sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikosilmoitukset yleisillä paikoilla ja ravintoloissa keskittyvät Tikkurilan, Koivukylän ja Korson rautatieasemien läheisyyteen, Hakunilassa ostoskeskuksen ympäristöön ja Myyrmäen aseman lähialueelle. Tapahtumista n. 70 % keskittyy viikonvaihteisiin. Pakkalassa tehtävät keskittyvät kauppakeskus Jumbon ympäristöön.

Syksyllä 2010 alkanut Pääkaupunkiseudun AATU (asukas- ja asiakaslähtöiset turvallisuusratkaisut) -hanke kohdentuu Vantaalla Tikkurilan alueeseen. Hankkeessa selvitetään, miten turvallisuuden arkiko-

kemuksista voidaan jalostaa uudenlaisia turvallisuusratkaisuja, mm. Tikkurilaan vuonna 2014 valmistuvan matkakeskukseen ja sen lähialueen turvallisuuteen.

4. Julkisiin tiloihin kohdistuvien vahingontekojen ehkäisy

Toimintalinjan yhteistyöryhmän työskentely perustuu Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen ja Vantaan kaupungin väliseen yhteistyöhön. Toimintaa vetää kaupungin tilakeskus ja työskentelymallina on vahingontekoraporttien seuranta ja aktiivinen puuttuminen vahingontekoihin ennen niiden kasautumista. Vantaan kaupungin vahinkorahaston korvattavaksi tulleet vahingonteot ovat selkeästi vähentyneet viimeisten kahden vuoden aikana.

5. Ympäristöturvallisuus

Vantaalla ympäristöturvallisuudessa vuoden 2010 aikana merkittävin julkisuuteen nousut ongelma on ollut Helsinki-Vantaan lentoaseman jäänestoaineiden valumien aiheuttamat ongelmat lentoaseman lähialueilla ja Kehä-radan tunnelissa. Lentoaseman toiminnasta vastaavan Finavian edellytetään puuttuvan toimintaan ja aiheutuneista kustannuksista on valtion vastattava. Lentoasema on eniten ympäristövaikutuksia vantaalaisten elämään aiheuttava alue. Vantaan ympäristökeskus on korostanut, että lentoaseman ympäristövaikutuksia säätelevä uudistettu ympäristölupa tarvitaan nopeasti. Lentoaseman nykyinen lupa on määräystensä osalta vanhentunut ja uuden määräyksiltään entistä vaikuttavamman luvan käsittely on jo yli kaksi vuotta myöhässä.

6. Joukkoliikenteen turvallisuus

Joukkoliikenteen turvallisuustyötä on tehty vuonna 2007 laaditun pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen (YTV) turvallisuusstrategian tavoitteita toteuttaen. Vuoden 2010 alusta koko pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmästä on vastannut uusi kuntayhtymä Helsingin seudun liikenne (HSL), jonka jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kerava, Kirkkonummi ja Kauniainen. Joukkoliikenteen tur-

vallisuustyötä toteutetaan HSL:n johdolla ja mukana ovat alueen kunnat, linja-autoyhtymät, radoista vastaavat valtionviranomaiset ja VR-yhtymä.

Joukkoliikenteen hoidon vastuiden muutokset ovat aiheuttaneet paljon hallinnollista työtä ja yhteistyösuhteiden varmistamistoimia uudessa kuntayhtymässä ja turvallisuusyhteistyön toimivuutta tehostetaan vuoden 2011 aikana. Joukkoliikenteen turvallisuuden suunnittelussa uusien raideliikenteen asemien ja joukkoliikenneterminaalien turvallisuuden kehittäminen on pysyvien vaikutusten saavuttamiseksi keskeisellä sijalla. Linja-autoliikenteen kuljettajien turvallisuuden parantamiseen HSL on panostanut vartiointipalvelujen tehostamisella ja terminaalialueiden kameravalvonnalla.

7. Suurtaapahtumien ja suurten kauppakeskusten turvallisuus

Tavoitteena on suurten yleisötilaisuuksien ja -tapahtumien turvallinen järjestäminen. Tämä varmistetaan vaatimalla järjestäjältä laadukkaat ja selkeät turvallisuussuunnitelmat sekä valvomalla niiden toteutumisen tilaisuudessa. Vantaalla järjestetään useita suuria yleisötaapahtumia vuosittain. Markkinoista Tikkurilan maalaismarkkinat ovat yksi Suomen suurimmista. Ulkoilmatapahtumia on kevään kaupunkijuhlilla ja kaupallisia suurtaapahtumia on mm. Myötätuulirock. Suurtaapahtumissa tehdään tiivistä yhteistyötä poliisin, pelastuslaitoksen, järjestäjän sekä muiden viranomaisten kesken. Vantaalla vuonna 2010 järjestettyjen suurtaapahtumien turvallisuusjärjestelyt on hoidettu asiallisesti.

Kauppakeskusten pelastus- ja turvallisuussuunnittelussa tulee pyrkiä huomioimaan aiempaa paremmin vaarallisten aineiden aiheuttamien uhkien, evakuointi- tai eristystilanteiden toimintamallit. Toiminnassa keskitytään yhteen kauppakeskukseen vuodessa. Kauppakeskusten turvallisuuden parantamiseksi pelastuslaitos on aloittanut turvallisuuskartoituksen. Lisäksi kauppakeskuksissa on tehty normaalit vuosittaiset palotarkastukset, joissa on kiinnitetty huomiota esteettömään poistumiseen sekä palavien nesteiden sekä kemikaalien määriin. Vuosittaisissa tarkastuksissa ei ole ilmennyt mitään vakavia ongelmia.

8. Liikenneturvallisuus Vantaalla

Vantaalla kuoli kolme ja loukkaantui 290 ihmistä tie-liikenteessä vuonna 2010. Uhreja oli 3 % enemmän kuin v. 2009, jolloin kuoli 3 ja loukkaantuneita 281 henkilöä. Loukkaantumisten määrä kääntyi kahden vuoden tasaisen kehityksen jälkeen kasvuun. Kuolleiden määrän viiden vuoden keskiarvo on 3,6 eli pienimmillään kymmeneen vuoteen. Liikenteen kasvu selittää onnettomuuksien määrän lisääntymisen.

Vantaan kaupungin liikenneturvallisuussuunnitelma valmistui vuonna 2010. Lähtökohtana olivat kaupungin strategiaan ja turvallisuussuunnitelmaan sisältyvät tavoitteet liikenteessä vuosittain loukkaantuneiden vähentämisestä noin 300:n tasolta 30 %:lla vuoteen 2012 ja 50 prosentilla vuoteen 2015 mennessä. Suunnittelua tukemaan järjestettiin työpaja, jossa kaupungin toimialojen lisäksi olivat mukana mm. Liikenneturvan ja valtion elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen keskuksen edustajat. Suunnitelman mukaan liikenneympäristön parantamistoimenpiteillä voidaan tavoitteesta saavuttaa noin 20–30 %.

Siksi suunnitelmassa esitetyt periaatteet liikenneturvallisuuden kasvatus-, koulutus- ja tiedotustoiminnan tehostamiseksi ovat tärkeitä. Tavoitteen saavuttamista auttaa liikennevalvonta ja lainsäädännön ja teknisten laitteiden kehittyminen.

Vuonna 2010 aloitettiin pyöräliikenteen suunnitteluohjeen laatiminen. Sen tarkoituksena on mm. lisätä turvallisuutta määrittelemällä mopolla ajamisen paikkoja ja erottelemalla jalankulku ja pyöräily aiempaa tarkemmin. Vuosittain tehdään mm. töyssyjä ja suojakorokkeita, joilla saadaan kadunylitys turvallisemmaksi erityisesti koululaisille ja vanhuk- sille. Suojateiden havaittavuutta parannetaan teknis- in menetelmin. Nopeushallinta on tärkein keino ehkäistä onnettomuuksia tai lieventää niiden vaikutuksia. Kaupunki on hankkinut lisää nopeusnäyttö- tauluja. Liikenneviraston ja poliisin nopeusvalvonta- kamerat asennettiin 2010 Kehä III:lle, 17 kamerasta puolet sijoittuu Vantaalle. Kameroilla toteutuvalla Kehä III teknisellä valvonnalla odotetaan olevan merkittävä vaikutus tiellä tapahtuvien onnetto- muuksien määrään.